

רע"פ 3580/17 - זהוה פואז נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
רע"פ 3580/17

כבוד השופט א' שהם
זהוה פואז

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בנצרת, מיום 29.3.2017, בע"פ
17917-07-16, שניתן על ידי כב' השופטים: א' הלמן -
סג"נ; י' שיטריט; ו-ס' דבור

עו"ד גסאן סג'ראוי

בשם המבקש:

עו"ד רוני זלושינסקי

בשם המשיבה:

החלטה

- לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטים: א' הלמן - סג"נ; י' שיטריט; ו-ס' דבור), בע"פ 17917-07-16, שניתן ביום 29.3.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בטבריה (כב' השופט י' נבון), בת"פ 26495-09-13, מיום 31.5.2016.
- בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל שהושת על המבקש. בהחלטתי מיום 3.5.2016, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר, עד אשר תוכרע הבקשה לרשות ערעור.

רקע והליכים קודמים

3. המבקש וחברת אפל-קום בע"מ, שנרשמה כ"עוסק מורשה" בתחום של גיוס עובדים ואספקת שירותי כוח אדם, ואשר המבקש הינו בעל המניות היחיד בה, ושימש כמנהלה הפעיל (להלן: החברה), הודו והורשעו בשני כתבי אישום, המייחסים להם ביצוע עבירות מס. יצוין, כי במסגרת הדיון בבית משפט השלום בכתב האישום הראשון, שיפורט להלן, צורף, לבקשת המבקש והחברה, גם כתב האישום השני.

על פי עובדות כתב האישום הראשון, בתקופה שבין חודש יוני 2010 לבין חודש אוגוסט 2012, ניהלו המבקש והחברה ספרי הנהלת חשבונות כוזבים, בכך שרשמו בספרי החברה 24 מסמכים, הנחזים להיות חשבונות מס על שם 8 עוסקים שונים, אשר הוצאו להם שלא כדין ובניגוד לאמור בסעיף 38 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ). נטען, כי סכום העסקאות בכלל החשבונות הפיקטיביות שנרשמו בספרי החברה הינו 3,561,851 ₪, כאשר המס בגין עומד על סכום של 491,286 ₪. בנוסף, כך על פי עובדות כתב האישום הראשון, הגישו המבקש והחברה 16 דוחות תקופתיים כוזבים לרשויות המס, וניכו מס תשומות בסך 491,286 ₪, מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ, במטרה להתחמק מתשלום מס.

בגין ביצוע מעשים אלו, הורשעו המבקש והחברה בביצוע עבירות של הכנה וניהול פנקסי חשבונות כוזבים, לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ; הגשת דוחות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ (16 עבירות); ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ (24 עבירות); וכן, שימוש במרמה או תחבולה, לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ.

על פי עובדות כתב האישום השני, המבקש והחברה לא הגישו במועד דוחות על הכנסות החברה, בגין שנות המס 2011, 2012 ו-2013. לפיכך, יוחסו למבקש ולחברה עבירות של אי הגשת דוח במועד, לפי סעיפים 216(4) ו-224א לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה) (3 עבירות), בהן הורשעו בבית משפט השלום.

ביום 31.5.2016, גזר בית משפט השלום את דינם של המבקש והחברה. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם, עמד בית משפט השלום על מדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בעבירות מס, במסגרתה יש להעדיף שיקולי הרתעה וגמול, על פני נסיבות אישיות, ולהטיל עונשי מאסר לריצוי בפועל. בית משפט השלום נתן את דעתו לעובדה כי המבקש ביצע את העבירות לאורך זמן, בשיטתיות ובתחכום, ובמעשיו גרם לפגיעה בערך השוויון בנטל המס ופגע בקופה הציבורית. לצורך קביעת מתחם הענישה, ראה בית משפט השלום את שני כתבי האישום שהוגשו נגד המבקש והחברה, כאירוע אחד, כחלק מתכנית עבריינית להתחמק מתשלומי מס. על כן קבע בית השלום, כי מתחם הענישה ההולם בגין כלל העבירות ינוע בין 6 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד מאסר מותנה מרתיע, וקנס כספי שינוע בין 20,000 ₪ ל-80,000 ₪.

לצורך קביעת העונש בתוך מתחם הענישה, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. בית המשפט ציין, בין היתר, כי אין לחובת המבקש הרשעות בגין ביצוע עבירות מס, אך הוא הורשע בשנת 2013 בביצוע עבירה של שימוש במסמך מזויף. עוד התחשב בית משפט השלום בעובדה, כי המבקש נטל אחריות על מעשיו, הביע חרטה וצרף לדיון תיק נוסף; ובזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירות ועד למועד מתן גזר הדין, אף שהדחיות הרבות בתיק היו, רובן ככולן, בשל נסיבות אישיות של המבקש ובקשותיו לדחיית דיונים בתיק. בית משפט השלום נתן דעתו גם למצבו הכלכלי של המבקש, שאינו קל, אך גם לעובדה כי הוא לא הסיר, אף לא באופן חלקי, את מחדליו, ולכן קבע כי אין מנוס מהטלת קנס כספי מרתיע על המבקש.

לאחר זאת, השית בית משפט השלום על המבקש 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ו-10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל אחת מהעבירות דנן, במשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר. בנוסף, הושת על המבקש ועל החברה, "יחד ולחוד", קנס של 40,000 ₪, או 6 חודשי מאסר תמורתו, אותו יישא המבקש אם לא ישולם הקנס.

המבקש והחברה הגישו ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת, אשר נסב על חומרת העונשים שהושתו עליהם. בפסק דינו, מיום 29.3.2017, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור, בקובעו כי לא נפלה טעות מהותית בגזר דינו של בית משפט השלום, אשר "הלך במתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין". בית המשפט המחוזי הדגיש, כי המבקש והחברה חמקו, במשך תקופה ממושכת, מתשלומי מס שונים ובסכומים ניכרים, כאשר המבקש פעל בגפו, כבעל מניות וכמנהל הפעיל היחיד בחברה, על מנת לגרוף רווח כספי מהעבירות שביצע. לפיכך, הטעים בית המשפט המחוזי, כי בדין קבע בית משפט השלום, כי עסקין בעשייה עבריינית אשר הינה פרי תכנון מוקדם ומכוון מטרה. עוד נקבע, כי בית משפט השלום שקל כנדרש את הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות; את מצבו הכלכלי של המבקש; את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג זה; ואת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובהתאם לכל אלו, קבע מתחם ענישה הולם באשר לשני כתבי האישום. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי לא מצא מקום להתערב בעונש שהושת על המבקש ועל החברה בתוך מתחם הענישה שנקבע, בציינו כי בית משפט השלום התייחס כראוי לשיקולים הרלוונטיים, ונתן דעתו, בין היתר: להודאת המבקש והחברה; לנטילת האחריות והבעת החרטה מצדו של המבקש בגין ביצוע העבירות; לעברו הפלילי של המבקש; לתכלית הכלכלית של העבירות; ולנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המבקש. בנסיבות אלה, סבר בית המשפט המחוזי כי העונש שהוטל על המבקש ועל החברה, הינו ראוי ומאוזן. בית המשפט המחוזי הוסיף עוד, כי אין מקום במקרה דנן לסטות לקולה ממתחם הענישה שנקבע מטעמי שיקום, או בשל מצבו הרפואי של המבקש. אשר לסוגיית הסרת המחדלים, הבהיר בית המשפט כי אין מחלוקת בין הצדדים כי המחדל בתיק המקורי, היינו: בגין ביצוע עבירות המע"מ, לא הוסר, אף לא בחלקו. לעומת זאת, הצדדים היו חלוקים באשר לשאלה האם המחדל בגין התיק המצורף, שעניינו עבירות לפי פקודת מס הכנסה, הוסר. בית המשפט המחוזי קבע, בהקשר זה, כי אין בהצגת הסכם שומה, אשר טרם קיבל אישור סופי מרשות המיסים, וביתר שאת, מקום בו סכום השומה טרם שולם, כדי להוות משום הסרת מחדל, ואף לא חלקית. על יסוד האמור, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש והחברה.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

4. בבקשת רשות הערעור שלפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שנגזר עליו, בטענה כי מחדליו, בגין העבירות של אי מסירת דוחות של החברה הוסרו. זאת, בניגוד לקביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה מחדלים אלו לא הוסרו, אף לא חלקית. לטענתו של המבקש, הסכם השומה אושר סופית ביום 22.2.2017, יום אחד בלבד לאחר מועד הדיון בערעור, שהתקיים ביום 21.2.2017, שם טענה המשיבה כי ההסכם טרם אושר ועל כן המבקש לא הסיר את מחדליו, בעניין הגשת הדוחות למס הכנסה. דהיינו, ביום מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, 29.3.2017, הסכם השומה של המבקש כבר אושר על ידי מס הכנסה. לשיטתו של המבקש, טענת המשיבה בבית המשפט המחוזי, כי המחדל לא הוסר, גם בשל כך שהמבקש לא שילם את יתרת המס לתשלום על פי הסכם השומה, עומדת בסתירה למדיניות הנוהגת במדור תביעות במס הכנסה. זאת, שכן לטענתו של המבקש, על פי מדיניות זו, הגשת דוח כנדרש מהווה הסרת מחדל בעבירה של אי הגשת דוח במועד, לפי פקודת מס הכנסה. לפיכך, כך נטען בבקשה, הותרת קביעה זו של בית המשפט המחוזי תביא לתוצאה מפלה נגד המבקש, ביחס לנישומים אחרים ותוביל לחריגה "קיצונית ומהותית" ממדיניות הענישה הראויה.

המשיבה מבקשת לדחות את הבקשה לרשות ערעור, בציינה כי טענותיו של המבקש נדונו בפני שתי ערכאות, כאשר בקשתו אינה מעלה כל סוגיה משפטית החורגת מעניינו הפרטי. עוד נטען, כי טענות בעניין חומרת העונש אינן מהוות,

ככלל, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", ובעניינו של המבקש אין מדובר בחריגה מהותית לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות המס, אלא שהעונש שהושת עליו ניתן "על הצד המאזן והמתחשב". בכל הנוגע להסרת המחדלים בעניינו של המבקש, טענה המשיבה, כי המבקש לא שילם את חובותיו למע"מ או למס הכנסה, אף לא בחלקם. אשר לטענת המבקש בדבר הסרת המחדל, בעניין העבירות שביצע לפי פקודת מס הכנסה, טוענת המשיבה, כי המועד להסרת המחדלים הינו לפני הגשת כתב האישום, ולכל המאוחר בעת הדיון בערכאה הראשונה. בעניינו, איפשרו הערכאות הקודמות למבקש להסיר את המחדל באיחור, וזאת לפנים משורת הדין, אך הוא לא ניצל את ההזדמנויות הללו. לגופה של הטענה, גורסת המשיבה כי הסרת המחדל משמעותה "השבת מלוא הרווח שהופק מהעבירה לקופה הציבורית" (רע"פ 5557/09 שוסטרמן נ' מדינת ישראל (6.7.2009)), ורק כאשר מלוא החוב משולם על ידי החייב, אזי ניתן לראות בכך משום נסיבה לקולה. המשיבה הוסיפה וטענה, כי על פי סעיף 182 לפקודת מס הכנסה, על מנת לקיים את חובתו על פי דין, היה על המבקש לשלם את מלוא המס הנובע מהדוחות שהגיש, וזאת באופן מיידי ובמקביל להגשת הדוחות עצמם.

יצוין, כי ביום 15.5.2017, הגיש המבקש בקשה למתן רשות להשיב לתגובת המשיבה. עיינתי בבקשה זו, ולא מצאתי מקום לקבלה. זאת, היות שטענתו של המבקש נוגעת, הלכה ולמעשה, להליך האזרחי שעניינו גביית חובות המס. טענתו של המבקש, היא כי המשיבה עושה שימוש בהליך הפלילי כ"קרדום לחפור בו", על מנת לגבות את חובות המס. מיותר לציין, בעניין זה, כי השאלה שעומדת לפתחנו, במסגרת הבקשה לרשות ערעור בהליך הפלילי, היא אחת ויחידה: האם המבקש הסיר את המחדל ושילם את חובו, כך שניתן יהיה להתחשב בהסרת המחדל כנסיבה לקולה. ברי, כי אין מקום לדון, במסגרת בקשת רשות הערעור של המבקש, בעניינים הנוגעים להליך האזרחי, שנועד לגביית החוב. אשר על כן, הבקשה למתן רשות למבקש להגיב לתגובת המשיב נדחת בזאת.

דין והכרעה

5. הלכה מושרשת היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן אך במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינים הפרטיים של הצדדים להליך; או במקרים בהם מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 460/17 אבו הדואן נ' מדינת ישראל (20.3.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי היא אינה עומדת באמות המידה האמורות. חרף ניסיונותיו של המבקש לעטות על בקשתו כסות של שאלות משפטיות עקרוניות, הרי שהיא נוגעת, לאמיתו של דבר, לעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. עוד אציין, כי הבקשה שלפניי נסובה, כל כולה, על חומרת עונשו של המבקש. בית משפט זה פסק, לא אחת, כי בקשות מסוג זה אינן מצדיקות מתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים, בהם ניכרת סטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג והמקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). בעניינו, עונשו של המבקש אינו סוטה לחומרה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות, ונראה כי מדובר בעונש ראוי ומאוזן. זאת ועוד, טענתו של המבקש בדבר הסרת המחדל בגין העבירות שיוחסו לו בכתב האישום השני נטענה בפני בית המשפט המחוזי, אשר דן בה לגופה ודחה אותה בפסק דינו המנומק. משכך, נראה כי הבקשה מהווה ניסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון שאין להיעתר לו (רע"פ 7665/16 א. סביח למסחר כללי בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת (14.11.2016)(להלן: עניין א. סביח); רע"פ 9632/16 מקוריה נ' מדינת ישראל (15.12.2016)(להלן: עניין מקוריה)). די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

6. למעלה מן הצורך, אתיחס בקצרה לטענתו של המבקש לעניין הסרת המחדל. כפי שציין בית המשפט המחוזי, והמבקש עצמו אישר בבקשתו מיום 15.5.2017, חובו של המבקש למס הכנסה לא שולם, אף לא בחלקו. לכך יש להוסיף את חובו של המבקש למע"מ בגין כתב האישום הראשון, אשר לא שולם אף הוא. למבקש ניתנו הזדמנויות רבות לשלם את חובותיו לרשויות המס, אך הוא בחר שלא לעשות כן. כפי שצינתי לעיל, במסגרת הבקשה דנן עולה שאלה אחת ויחידה, והיא האם המחדל, בגין העבירות שביצע המבקש לפי פקודת מס הכנסה, הוסר. משלא שילם המבקש את יתרת המס לתשלום לפי הסכם השומה, הרי שהפגיעה שנגרמה בעטיין של עבירות אלו, לקופה הציבורית ולערך השוויון בנטל המס, לא באה על פתרונה. משכך, בדין קבעו הערכאות הקודמות, כי לא ניתן לייחס למבקש נסיבה מקלה שעניינה הסרת המחדל, ולו באופן חלקי. ברי, כי איני מוצא טעם מבורר להתערב בקביעתו העובדתית של בית המשפט המחוזי, לפיה המבקש לא הסיר את מחדליו. בנסיבות אלו, הנני סבור כי העונש שהושת על המבקש בבית משפט השלום, ואשר אושר בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, נותן ביטוי ראוי לכלל הנסיבות לקולה ולחומרה, ואין מקום להתערב בו.

7. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 18.6.2017 עד השעה 10:00, בימ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, ד' בסיון התשע"ז (29.5.2017).

ש ו פ ט